

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 376)

Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu (1/536)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.11/101-1089/4497

15.9.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 4.8.1999 tarihinde kararlaştırılan "Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Bilindiği üzere, halen ülkemizde yirmiyedi bölge idare mahkemesi kurulmuş olup, bunların yirmibeşi faaliyetini sürdürmektedir. Bu mahkemeler, idare ve vergi mahkemelerinin itiraza tabi kararları üzerinde istinaf incelemesi yapmakta, bu kararları, hem maddî uyumsuzluğun, hem de hukuکی uyumsuzluğun çözümünü yönünden inceleyebilmektedirler. Bölge idare mahkemeleri bir başkan ile iki üyeden oluşmakta, bölge idare mahkemesi başkanları devamlı olarak atandığı halde, üyelikleri yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemesi başkanlarıncı yürütülmektedir. Ayrıca idare mahkemelerinde toplam sekizmilyon lirayı aşmayan tam yargı davaları; vergi mahkemelerinde ise kazançları götürülme usulde tespit edilen mükelleflerin sınıf ve derecelerinin tespiti işlemlerine karşı açılan davalar ile her türlü vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümler ve bunların zam ve cezaları toplamı sekizmilyon lirayı geçmeyen tarhlara ve bu miktarla sınırlı olmak üzere 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasına ilişkin davalar, tek hâkimlerden biri tarafından çözümlenmekte; idare ve vergi mahkemelerinin tek hâkimli olarak verdiği nihai kararlara karşı bölge idare mahkemelerine itiraz edilmektedir. İtiraz üzerine bölge idare mahkemelerince verilen kararlar kesin olup, temyiz yoluna başvurulamamaktadır. İdare ve vergi mahkemelerinin itiraz yolu açık olmayan nihai kararları ise Danıştayda temyiz incelemesine tabi tutulabilmektedir.

Danıştayın iş yükü yıllar itibarıyla artış göstermektedir. Dava dairelerinin herbirinin sonuçlandırabileceği dosya sayısı yılda 3000-3500 civarındadır. Oysa bazı dava dairelerinde mevcut dosya sayısı 10 000'in üzerindedir. Bu durum, Danıştayın görülmekte olan davaları ancak ortalama 2-3 yıl arasında sonuçlandırabileceğini göstermektedir. Bu nedenle, Tasarıyla 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununda değişiklik yapılmak suretiyle, Danıştayın temyiz incelemesine esas olan bazı idarî uyumsuzluklar, niteliğine göre ayrılarak bölge idare mahkemelerinin itiraz incelemesine tabi kılınmakta, böylece, Danıştayın iş yükünün azaltılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, paranın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlanması için, Danıştay ile idare ve vergi mahkemelerindeki duruşma yapılmasını belirleyen parasal sınırın yükseltilmesi öngörülmektedir.

2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununda yapılan değişiklikle, Danıştayın temyiz incelemesine tabi olan bazı işlemler, bölge idare mahkemelerinin itiraz incelemesine tabi kılındığından, bu durum bölge idare mahkemelerinin belirgin şekilde iş yükünü artıracak şekilde, bu mahkemelerin yapısı değiştirilerek üyelerinin de devamlı olarak atanması esası getirilmektedir. Öte yandan, 2576 sayılı Kanunda yer alan tek hâkimle çözümlenecek davalarla ilgili parasal sınırlar, paranın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlanması için artırılmaktadır. Ayrıca idare ve vergi mahkemelerinde tek hâkimle karara bağlanan davaların kapsamı genişletilmekte idarî para cezaları, ecrimisil ve tazminat gibi belli bir parayı içeren davalar da kapsama alınmaktadır. Bu suretle; bir yandan temyiz mercii sıfatıyla hukuka uygunluk denetimi yapan Danıştayın, teknik ve maddî nitelikte olan veya temyiz denetimine tabi tutulmasında yarar bulunmayan uyumsuzluklarla gereksiz yere zaman harcanmasının önüne geçilmekte, öte yandan, söz konusu idarî uyumsuzlukların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasına olanak sağlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — 2576 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, bölge idare mahkemeleri üyeliklerinin yargı çevresindeki idare ve vergi mahkemeleri başkanlarıncaya yürütülmesi usulü terk edilerek, bu mahkemelere daimî üyelerin atanması esası getirilmektedir.

Buna paralel olarak maddenin diğer hükümleri yeniden düzenlenmekte, ayrıca kanunî sebeplerle, bölge idare mahkemesinde üye noksanlığı olması halinde üyelerinin nasıl tamamlanacağı hususuna açıklık getirilmektedir.

Madde 2. — 2576 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları değiştirilerek, halen sekizmilyon lira olarak belirlenen parasal sınır, paranın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlaması için, beşyüzmilyon liraya çıkarılmakta; tam yargı davaları yanında, idarî para cezaları, ecrimisil gibi konusu belli parayı içeren idarî işlemlere karşı açılan iptal davaları da idare mahkemesinde tek hâkimle çözümlenecek davalar kapsamına alınmaktadır. Ayrıca, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun götürü matrahların tespitine ilişkin 40 ve 41 inci maddeleri 26.12.1993 tarihli ve 3946 sayılı Kanunun 38 inci maddesiyle yürürlükten kaldırıldığından, (2) numaralı fıkra metninde yer alan "Kazançları götürü usulde tespit edilen mükelleflerin sınıf ve derecelerinin tespiti işlemlerine karşı açılan davalar" ibaresi fıkra metninden çıkarılmakta, yürürlükteki fıkra metninde gösterilen davalar 6 nci maddenin (a) ve (b) bentlerinde sayılan uyumsuzluklardan kaynaklanan davalar olmaları nedeniyle bu maddeye yollama yapılmaktadır.

Madde 3. — 2576 sayılı Kanunun değiştirilen ek 1 inci maddesiyle, aynı Kanunun 7 nci maddesindeki parasal sınırların, paranın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlaması için, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinde yer

alan yeniden değerlendirme oranında her takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılması ve bu şekilde belirlenen sınırların onmilyon lirayı aşmayan kısımlarının dikkate alınmaması öngörülmektedir. Ayrıca yapılan değişikliklerle, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere uygulanacak parasal sınırlardaki artışların, artışın yürürlüğe girdiği tarihten önce idare ve vergi mahkemelerince nihai olarak karara bağlanmış davalar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemeye yeniden bakılan davalarda etkili olmaması bakımından düzenleme yapılmaktadır.

Madde 4. — 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun idarî dava türlerini ve idarî yargı yetkisinin sınırını düzenleyen 2 nci maddesinin 10.6.1994 tarihli ve 4001 sayılı Kanunun 1 inci maddesiyle değişik (1) numaralı fıkrasının iptal davasının tanımını yapan (a) bendi, iptal davası açılabilmesi için "kişisel hak ihlâli" koşulunun aranması sebebiyle Anayasaya aykırı bulunarak, idarî işlemlere karşı dava açılabilmesi için kişisel hakkın ihlâl edilmesi koşulunun getirilmesiyle, soyut, genel ve gayri şahsî olan düzenleyici tasarruflara karşı yargı yolunun daraltıldığı ve idarenin düzenleyici işlemlerine karşı uygulanmalarını beklemeden dava açılmasını güçleştirdiğinden, bu hükümün Anayasanın 125 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık oluşturduğu gerekçesiyle Anayasa Mahkemesince 21.9.1995 tarihli ve E : 1995/27, K : 1995/47 sayılı kararı ile iptal edilmiştir. Bu karar 10.4.1996 tarihli ve 22607 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış, yayımını izleyen üç ay sonra 10.7.1996 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu madde ile anılan bent, Anayasa Mahkemesinin iptal kararının gerekçesi gözönünde bulundurularak yeniden düzenlenmiş ve böylece iptal kararı ile ortaya çıkan boşluk doldurulmuştur.

Madde 5. — Maddeyle; Danıştay ile idare ve vergi mahkemelerinde duruşma yapılmasına ilişkin 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesindeki parasal sınır, paranın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlaması için artırılmaktadır.

Madde 6. — 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 45 inci maddesi, idare ve vergi mahkemelerinin kararlarına karşı öngörülen kanun yollarından "itiraz"ı düzenlemektedir. Maddenin bugünkü şekline göre itiraz başvurusu, idare ve vergi mahkemelerinin tek hâkimle vermiş oldukları nihai kararlara karşı yapılmaktadır. Anılan mahkemelerin kurul halinde toplanarak vermiş oldukları nihai kararlar, 2577 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi uyarınca Danıştayın temyiz incelemesine tabidir.

Söz konusu 45 inci maddede yapılan değişikliklerle, idare ve vergi mahkemelerinin tek hâkimle vermiş oldukları nihai kararlar yanında, yürürlükteki sisteme göre Danıştayın temyiz incelemesine tabi olan bazı kararlar da, idarî uyuşmazlıkların niteliklerine göre ayrılarak, bölge idare mahkemelerinin itiraz incelemesine tabi kılınmaktadır. Maddede sayılan uyuşmazlıkların büyük bölümü, maddî ve teknik nitelikleri sebebiyle, keşif ve bilirkişi incelemesiyle çözüme kavuşturulmaktadır. Diğer bölümü ise, ülkenin genelini değil, yalnızca ilgili kamu idaresinin bulunduğu bölgeyi veya davacısını ilgilendiren ve esasen taraflarının yararına, en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması gereken uyuşmazlıklardır.

Madde 7. — 2577 sayılı Kanunun 47 nci maddesi, aynı Kanunun 45 inci maddesinde yapılan değişikliğe paralel olarak yeniden düzenlenmekte, idare ve vergi mahkemelerince verilen ve itiraz yolu açık olan kararların temyiz edilemeyeceği esası getirilmektedir.

Madde 8. — Maddeyle; 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi değiştirilerek bu Kanunun duruşma yapılmasına ilişkin 17 nci maddesindeki parasal sınırların, paranın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlaması için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinde yer alan yeniden değerlendirme oranında her takvim yılı başından

geçerli olmak üzere, artırılması ve bu şekilde belirlenen sınırların onmilyon lirayı aşmayan kısımlarının dikkate alınmaması öngörülmektedir.

Madde 9. — 2576 sayılı Kanunun, değiştirilen 7 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkra hükümlerinin, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte idare ve vergi mahkemelerinde henüz karara bağlanmamış bulunan davalara uygulanacağı tabiidir. Bununla birlikte, 2576 sayılı Kanunun aynı maddesinde 3410 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle artırılan parasal sınırların uygulanması sırasında edinilen deneyimler, yeni parasal sınırların uygulanmaya başlandıkları tarihten önce veya sonra Danıştayca verilen bozma kararları üzerine, kararı bozulan mahkemece yeniden bakılan davalara, davanın konusu olan meblağın parasal sınırın altında kalması durumunda, usul sorunlarının ortaya çıktığını göstermiştir.

Geçici maddeyle, bu usul sorunlarının önlenmesi amaçlanmış, bu Kanun hükümlerinin yürürlüğe girdiği tarihten önce, idare ve vergi mahkemelerince nihai olarak karara bağlanan davalar ile Danıştayca verilen bozma kararları üzerine kararı bozulan mahkemelerce yeniden bakılan davalarda uygulanmayacağı hususuna açıklık getirilmiştir. Bu suretle ortaya çıkabilecek olası farklı uygulamalar engellenmek istenmiştir.

Madde 10. — 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde yapılan değişiklikle, tek hâkimle verilen kararlara ilaveten idare ve vergi mahkemelerince kurul halinde verilen bazı kararlar, ilişkin oldukları idari uyumsuzlukların nitelikleri dikkate alınarak, itiraz yoluyla bölge idare mahkemelerinin incelenmesine tâbi hale getirilmektedir. Kanunun yürürlüğe girmesiyle, anılan 45 inci maddenin (1) numaralı fıkrasının bentlerinde yazılı uyumsuzluklarla ilgili olarak, kanun yolu bakımından bazı sorunlar ortaya çıkabileceğinden, 45 inci maddenin değiştirilen (1) numaralı fıkrasında yazılı uyumsuzluklarla ilgili olarak verilen nihai kararlardan, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilenler ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilenlerin, Danıştayda temyiz edilmesi öngörülmektedir. Şüphesiz değişikliğin yürürlüğe girmesinden önce verilen ve Danıştayda temyiz incelemesinde bulunan kararların öncelikle Danıştayda incelenip sonuçlandırılacağı doğaldır. Geçici madde ile bu sorunların çözümlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11. — Yürürlük maddesidir.

Madde 12. — Yürütme maddesidir.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

28.2.2000

Esas No. : 1/536

Karar No. : 22

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun ile İdarî Yargılama Usulü Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 17.2.2000 tarihli 23 üncü birleşiminde Adalet Bakanı Sayın Prof. Dr. Hikmet Sami Türk'ün, Adalet Bakanlığı ve Danıştay Başkanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüşülmüş, gerekçesi uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

18.12.1999 tarihli ve 4492 sayılı Danıştay Kanunu ve İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 6 ncı maddesiyle 6.1.1982 tarihli ve 2577 sa-

yılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yapılan değişikliğe paralel olarak, 2576 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendini de değiştirmek amacıyla, Tasarıya 1 inci maddeden sonra gelmek üzere 2 nci madde eklenmiştir.

Tasarının 2 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında yer alan ve "beşyüzmilyon" lira olarak belirlenen parasal sınır, paramın satın alma gücünde ve ekonomik koşullarda meydana gelen değişime uyum sağlanması amacıyla "birmilyar" liraya çıkarılmış ve 3 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 3 üncü maddesi 4 üncü, 4 üncü maddesi 5 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 5 inci maddesiyle 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında geçen "onmilyon" liralık sınır "beşyüzmilyon" liraya yükseltilmektedir. Tasarının 2 nci maddesinde yapılan düzenlemeye paralel olarak bu sınır "birmilyar" liraya yükseltilerek, 6 ncı madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 6 ncı maddesiyle değiştirilmesi öngörülen 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (e) bendi her bölge idare mahkemesinin gümrük giriş tarife pozisyonlarıyla ilgili ayrı bir karar çıkarması halinde uyum birliği oluşmayacağı ve bu konuda Danıştayın yetkili olmasının daha doğru olacağı düşüncesiyle metinden çıkarılmıştır.

(f) bendinde yer alan "verdiği" kelimesi "verdikleri", "hâkimli" kelimesi "hâkimle", "kararlama" kelimesi "kararlara" şeklinde düzeltilerek (e) bendi olarak kabul edilmiştir.

(2) numaralı fıkrada yer alan "verdiği" kelimesi "verdikleri" şeklinde düzeltilmiş ve 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Tasarının 7 nci maddesi 8 inci, 8 inci maddesi 9 uncu, 9 uncu maddesi 10 uncu, 10 uncu maddesi 11 inci, yürürlüğe ilişkin 11 inci maddesi 12 nci, yürütmeye ilişkin 12 nci maddesi 13 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Danıştayın teknik ve maddi nitelikte olan veya temyiz denetimine tâbi tutulmasında yarar bulunmayan uyumsuzluklarla gereksiz yere zaman harcanmasının önüne geçilmek ve söz konusu idarî uyumsuzlukların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasını sağlamak amacıyla hazırlanan Tasarının bir an önce kanunlaşmasını uygun gören Komisyonumuz, İçtüzüğün 52 nci maddesi gereğince öncelikle görüşülmesine oybirliği ile karar vermiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan
Emin Karaa
Kütahya
Sözcü
Mehmet Nacar
Kilis
Üye
Adnan Fatin Özdemir
Adana
(Toplantıya katılmadı)

Başkanvekili
Turhan Tayan
Bursa
Kâtip
Mustafa İlimen
Edirne
Üye
Dengir Mir Mehmet Fırat
Adıyaman
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ramazan Toprak
Aksaray
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Yasin Hatiboğlu
Çorum
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
(Toplantıya katılmadı)

Üye
İsmail Aydın
İstanbul

Üye
A. Nazlı Hıca
İstanbul

Üye
Edip Özbaş
Kahramanmaraş

Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli

Üye
Yekta Açıkgöz
Samsun

Üye
Yaşar Topçu
Sinop

Kamer Genç
Tunceli
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Ali Arabacı
Bursa

Üye
Beyhan Aslan
Denizli

Üye
Süleyman Turan Çirkin
Hatay
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Mehmet Gül
İstanbul
(İmzada bulunamadı)

Üye
Nazire Karakuş
İstanbul

Üye
Sevgi Esen
Kayseri
(Toplantıya katılmadı)

Üye
İsmail Çevik
Nevşehir

Üye
Erdoğan Sezgin
Samsun
(Toplantıya katılmadı)

Üye
Yahya Akman
Şanlıurfa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ, İDARE MAHKEMELERİ VE VERGİ MAHKEMELERİNİN KURULUŞU VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN İLE İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — 6.1.1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası yürürlükten kaldırılmış, (3) numaralı fıkrası (2) numaralı fıkra olarak aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiş, (4) numaralı olan son fıkrasının numarası (3) olarak değiştirilmiştir.

"2 nci Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır. Mahkeme başkanlarının kanunî sebeplerle yokluğunda, başkanlığa en kıdemli üye vekâlet eder, aynı sebeplerle üye noksanlığı ise, bölgedeki idare ve vergi mahkemesi hâkimlerinden kıdem sırasına göre tamamlanır. Bu mahkemeler gerektiğinde birden çok kurul halinde çalışabilirler. Bölge idare mahkemesi başkanının katılmadığı hallerde, mahkeme kurullarına o kuruldaki en kıdemli üye başkanlık eder. Bu kurulların oluşumu ve aralarındaki iş bölümü Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir."

MADDE 2. — 2576 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Uyuşmazlık miktarı beşyüzmilyon lirayı aşmayan;

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

BÖLGE İDARE MAHKEMELERİ, İDARE MAHKEMELERİ VE VERGİ MAHKEMELERİNİN KURULUŞU VE GÖREVLERİ HAKKINDA KANUN İLE İDARİ YARGILAMA USULÜ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 2576 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Tahkim yolu öngörülen imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar hariç, kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar,"

MADDE 3. — 2576 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Uyuşmazlık miktarı bir milyar lirayı aşmayan;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Konusu belli parayı içeren idarî işlemlere karşı açılan iptal davaları,

b) Tam yargı davaları,

idare mahkemesi hâkimlerinden biri tarafından çözümlenir.

2. 6 ncı maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen uyumsuzlıklardan kaynaklanan toplam değeri begyüz milyon lirayı aşmayan davalar, vergi mahkemesi hâkimlerinden biri tarafından çözümlenir.”

MADDE 3. — 2576 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1. — Bu Kanunun tek hâkimle çözümlenecek davalara ilişkin 7 nci maddesindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların onmilyon lirayı aşmayan kısımları dikkate alınmaz.

Yukarıdaki fıkra uyarınca her takvim yılı başından geçerli olmak üzere uygulanan parasal sınırların artışı, artışın yürürlüğe girdiği tarihten önce idare ve vergi mahkemelerince nihai olarak karara bağlanmış davalar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.”

MADDE 4. — 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasının Anayasa Mahkemesince iptal edilen (a) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

“a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlâl edilenler tarafından açılan iptal davaları,”

MADDE 5. — 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında geçen “on-

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Konusu belli parayı içeren idarî işlemlere karşı açılan iptal davaları,

b) Tam yargı davaları,

idare mahkemesi hâkimlerinden biri tarafından çözümlenir.

2. 6 ncı maddenin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen uyumsuzlıklardan kaynaklanan toplam değeri bir milyar lirayı aşmayan davalar, vergi mahkemesi hâkimlerinden biri tarafından çözümlenir.”

MADDE 4. — Tasarının 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Tasarının 4 üncü maddesi 5 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında geçen

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

milyon" liralık sınırlar "beşyüzmilyon" liraya yükseltilmiştir.

MADDE 6. — 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

a) İlk ve orta öğretim öğrencilerinin sınıf geçmelerine ve notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

b) Valilik, kaymakamlık ve yerel yönetimler ile bakanlıkların ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının taşra teşkilâtındaki yetkili organları tarafından kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, görevden uzaklaştırma, yolluk, lojman ve izinlerine ilişkin idarî işlemlerden,

c) 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

d) 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

e) Gümrük giriş tarife pozisyonundan,

f) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca verilen işyeri kapatma cezalarından,

kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili olarak verdiği nihaî kararlar ile tek hâkimli verilen nihaî kararlarına, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi, mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.

2. İdare ve vergi mahkemelerinin yukarıdaki fıkra uyarınca verdiği nihaî kararlara karşı itiraz süresi, tebliğ tarihini izleyen gündün itibaren otuz gündür."

"6. İtiraza konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın itiraz yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz."

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

"onmilyon" liralık sınırlar "birmilyar" liraya yükseltilmiştir.

MADDE 7. — 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (1), (2) ve (6) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

a) İlk ve orta öğretim öğrencilerinin sınıf geçmelerine ve notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

b) Valilik, kaymakamlık ve yerel yönetimler ile bakanlıkların ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının taşra teşkilâtındaki yetkili organları tarafından kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, görevden uzaklaştırma, yolluk, lojman ve izinlerine ilişkin idarî işlemlerden,

c) 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

d) 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

e) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca verilen işyeri kapatma cezalarından,

kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili olarak verdikleri nihaî kararlar ile tek hâkimle verilen nihaî kararlara, başka kanunlarda aksine hüküm bulursa dahi, mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir.

2. İdare ve vergi mahkemelerinin yukarıdaki fıkra uyarınca verdikleri nihaî kararlara karşı itiraz süresi, tebliğ tarihini izleyen gündün itibaren otuz gündür."

"6. İtiraza konu edilen kararı veren ya da karara katılan hâkim, aynı davanın itiraz yoluyla bölge idare mahkemesince incelenmesinde bulunamaz."

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 7. — 2577 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 47. — İdare ve vergi mahkemelerinin itiraz yolu açık olan kararları temyiz edilemez.”

MADDE 8. — 2577 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ek Madde 1. — Bu Kanunun 17 nci maddesindeki parasal sınırlar; her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların, o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığınca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle uygulanır. Bu şekilde belirlenen sınırların onmilyon lirayı, aşmayan kısımları dikkate alınmaz.”

MADDE 9. — 2576 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 18 inci madde eklenmiştir:

“GEÇİCİ MADDE 18. — Bu Kanunun değişik 7 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkra hükümleri, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce, idare ve vergi mahkemelerince nihai olarak karara bağlanmış davalar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece yeniden bakılan davalarda uygulanmaz.”

MADDE 10. — 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici 4 üncü madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunun 45 inci maddesinin değişik (1) numaralı fıkrasında yazılı uyumsuzluklarla ilgili olarak verilen nihai kararlardan, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce verilen kararlar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilen kararlar, Danıştayda temyiz edilebilir.”

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 8. — Tasarının 7 nci maddesi 8 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 8 inci maddesi 9 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 9 uncu maddesi 10 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 10 uncu maddesi 11 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Adalet Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 11. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 12. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 12. — Tasarının 11 inci maddesi 12 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — Tasarının 12 nci maddesi 13 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit
Başbakan
Devlet Bak. ve Başb. Yrd.
D. Bahçeli
Devlet Bakanı
R. Önal
Devlet Bakanı
Prof. Dr. Ş. S. Gürel
Devlet Bakanı
M. Yılmaz
Devlet Bakanı
H. Gemici
Devlet Bakanı
F. Ünlü
Adalet Bakanı
Prof. Dr. H. S. Türk
Dışişleri Bakanı
İ. Cem
Bayındırlık ve İskân Bakanı
K. Aydın
Tarım ve Köyişleri Bakanı
Prof. Dr. H. Y. Gökalp
Kültür Bakanı
M. İ. Talay

Devlet Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
H. H. Özkan
Devlet Bakanı
Prof. Dr. T. Toskay
Devlet Bakanı
S. Somuncuoğlu
Devlet Bakanı
Prof. Dr. R. Mirzaoğlu
Devlet Bakanı
Prof. Dr. Ş. Üzenmez
Devlet Bakanı
Prof. Dr. A. Çay
Millî Savunma Bakanı
S. Çakınakoğlu
Maliye Bakanı
S. Oral
Sağlık Bakanı
Doç. Dr. O. Durmuş
Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı
Y. Okuyan
Turizm Bakanı
E. Mumcu
Çevre Bakanı
F. Aytekin

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı ve
Başbakan Yardımcısı
M. C. Erstimer
Devlet Bakanı
M. Keçeciler
Devlet Bakanı
Y. Yalova
Devlet Bakanı
R. K. Yücelen
Devlet Bakanı
E. S. Gaydalı
Devlet Bakanı
M. A. İrtemçelik
İçişleri Bakanı
S. Tantan
Millî Eğitim Bakanı
M. Bostancıoğlu
Ulaştırma Bakanı
Prof. Dr. E. Öksüz
Sanayi ve Ticaret Bakanı
A. K. Tanrıkulu
Orman Bakanı
Prof. Dr. N. Çağan